

Palmsöndagen

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan i Stockholm, 24 mars 2024

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har upprättat det nya förbundet till syndernas förlåtelse. Kom denna stund med ditt ord till oss och upplys oss genom din helige Ande så att vi förstår ordet, tror på det och lever efter det. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Evangelietext: Joh. 12:1–16.

Inledning

I dagens evangelium har det berättats om hur Jesus tågade in i Jerusalem såsom profeten hade förutsagt, och om hur folket lade mantlar och palmlor på vägen och hyllade honom med sina hosiannarop. Denna viktiga händelse uppmärksammas i vårt kyrkoår även på första söndagen i advent. Därför kommer jag idag att istället ägna predikan till att undervisa om altarets sakrament, som av kyrklig tradition behandlas på denna söndag eftersom vi inte längre har skärtorsdagen som allmän helgdag. Dagens överskrift i evangelieboken är "Det nya förbundet", just det som av Jesus utsträcker till oss genom "denna kalk som är det nya förbundet i mitt blod" (1 Kor. 11:25).

Predikan sammanfattas i följande punkter:

1. Nattvardens under är att Jesus blir närvarande i bröd och vin.
2. Nattvardens under verkar syndernas förlåtelse.

1. Nattvardens under är att Jesus blir närvarande i bröd och vin

Kärnan i instiftelseorden är det som Jesus säger om brödet: "Detta är min kropp." Och om bågaren säger han: "Detta är mitt blod." Det är inte något otydligt eller osäkert i dessa utsagor. Den evige Guden talar här med sitt allsmåttiga skaparord, precis som när han i tidernas begynnelse befallde himmel och jord att bli till ur intet. Guds ord kan inte ta fel. Om

Kristus skriver Paulus: "Ty i honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt." (Kol. 2:9) När han befäller någonting att ske, så blir det genast så.

Det innebär visserligen stora svårigheter för oss människor att förstå detta med förnuftet – hur kan Jesus kroppsligen vara samtidigt i elementen på altaret överallt där mässan firas i kyrkor runt omkring på jorden, och samtidigt också i himmelen där han sitter på Guds högra sida? Men Gud är inte begränsad av sådana mänskliga svårigheter. Jesus förklarade att brödet som han bröt och delade ut verkligen var hans sanna kropp, och att vinet i bågaren verkligen var hans sanna blod. Vill vi vara kristna måste vi bekänna honom som sann Gud, och hans ord som sanna.

Med orden "gör detta" har Gud överlåtit åt sin kyrka att i alla tider fira nattvarden till hans åminnelse och ropa ut brödet som Kristi kropp och vinet som Kristi blod hörbart och synbart. Närhelst vi på hans befallning upprepar instiftelseorden och handlingarna är detta därför också förbundet med Guds orubbliga löfte att samma mäktiga under sker också hos oss i vår gudstjänst. Vår kyrka begagnar sig därför av den goda ordningen att prästen upphöjer de invigda elementen och en klocka ringer för att signalera att Jesus lekamligen är närvarande i dem, och därför må dyrkas och tillbedjas i dem. Altarets sakrament blir helt naturligt högmässans centrum och tyngdpunkt.

Realpresensens högheliga lära kan inte tålas av djävulen. Han angriper därför sakramentet med alla möjliga tänkbara medel, och otron som inte vill nöja sig med Skriftens enkla och klara ord sätter upp ursäkt efter ursäkt för att bortförklara dem. Den reformerta villfarelsen förringar nattvarden till en symbolisk handling, och tömmer Jesu ord på all kraft. Men i orden – "Detta är min kropp. Detta är mitt blod." – ryms inte något symbolspråk, liknelser eller bildliga uttryck. "Detta" syftade inte på något annat än just det som Jesus höll i sina händer, nämligen brödet och vinet. Med orden likställde han elementen med sin egen mänskliga kropp och sitt blod. Tron böjer sig aldrig för de förnuftsbaserade argument som vill eliminera närvaron eller inskränka den på ett obibliskt sätt. Endast samfund där instiftelseorden för-

klaras och förstås så att Kristus verkligen fysiskt tar plats i kalk och paten har altarets sakrament.

Eftersom Gud har befallt oss: ”gör detta”, så kan vi inte annat än att noga följa hans instruktioner. Det vore därför otänkbart att som man gör i vissa samfund byta ut vinet mot något annat, till exempel alkoholfri druvsaft. Då har man gjort avsteg från Guds Ord, och då går vi också miste om de löften som Gud har förbundit med sakramentet. På samma sätt, och av samma anledning, måste vi noga se till att varje gäst får både äta och dricka av sakramentet, och att ingenting blir över. Allt annat är missbruk som inte står i samklang med vad Gud har befallt. Även om sakramentet till dess innehåll är helt och hållet evangelium så har vi inte rätten att bryta mot de instruktioner som Gud gett i samband med dess instiftande.

2. Nattvardens under verkar syndernas förlåtelse

Nattvarden blir just ett sakrament och ett nådemedel genom de orden: ”utgiven för er”, ”utgjutet för många till syndernas förlåtelse.” Kristi kropp och blod, som av nattvardsgästerna tas emot och äts och dricks, skulle i sig själva inte ha varit till någon nytta. Men nu har Gud förbundit mottagandet med det rikaste löftet, med försoningen genom Kristi ställföreträdande offer. Guds eget påskalamm ställdes fram som offer för att utgivas för alla människors synder. Den gammaltestamentliga förebilden fick därmed sin fullständiga uppfyllelse. Varje gång vi firar nattvard får vi del av samma offer som en gång för alla vunnit åt oss förlossning från syndens och dödens plåga. Guds son, vars kropp och blod vi får ta del av, blev utgiven för vår skull.

Jesus säger också om bågaren: ”Denna kalk är det nya förbundet i mitt blod.” Han har därmed förklarat det gamla förbundet, som slöts med patriarkerna och Israels folk, som förgånget och ersatt av ett nytt, bättre förbund. Om detta skriver profeten Jeremia:

Se, dagar skall komma, säger Herren, då jag skall sluta ett nytt förbund med Israels hus och med Juda hus, inte ett sådant förbund som jag slöt med deras fäder den dag då jag tog dem vid handen och förde dem ut ur Egyptens land – det förbund med mig som de bröt fastän jag var deras rätte herre – säger Herren. Nej, detta är det förbund som jag efter denna tid skall sluta med Israels hus, säger Herren: Jag skall lägga min lag i deras inre och skriva den

i deras hjärtan. Jag skall vara deras Gud och de skall vara mitt folk. Då skall de inte mer behöva undervisa varandra, ingen sin broder och säga: ”Lär känna Herren!” Ty alla skall känna mig från den minste bland dem till den störste, säger Herren. Ty jag skall förlåta deras missgärningar och deras synder skall jag inte mer komma ihåg. (Jer. 31:31–34)

Det nya förbundet är ett syndaförlåtelsens förbund. Det utlovades redan till Adam och Eva, och fullbordades när Jesus blev människa och steg ned till jorden. Altarets sakrament är detta nya förbund i synlig, fysisk gestalt; ett *odödlighetens läkemedel* som förmedlar syndaförlåtelsen och evigt liv till var och en som i tro bekänner Jesus Kristus som Guds Son.

Kristi kropp och blod är närvarande för varje kommunikant. Men den som i sitt hjärtas otro förnekar att detta är utgivet för just denne, att det är ”Guds lamm, som tar bort världens synd” (Joh. 1:29), är ovärdig sakramentets gåva. Den personen äter och dricker i stället en dom över sig själv (1 Kor. 11:29). Därför ska varje kristen först noga pröva sig själv, besinna och av hjärtat bekänna sin synd och tro på den förlåtelse som genom prästen räcks fram som en gåva. Så och endast så blir altarets sakrament mottaget på ett värdigt och rätt sätt. Då verkar Guds under också i oss till rättfärdighet.

Amen.

Bön: O Herre vår Gud, du evige Förbarmare, som utgivit din Son för vår frälsning och av nåd gör oss delaktiga av det nya förbundet i hans blod. Vi ber dig: Hjälp oss att av hjärtat hålla oss till honom och i tro ta emot honom hans ord. Styrk oss i hans heliga nattvard med kraft till vår invärtes människa, så att Kristus genom tron må bo i våra hjärtan, och vi genom syndernas förlåtelse i honom vinner liv och evig salighet. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, in-till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 93, 80:1–4, 94, 80:5–10, 196, 198, 188, 91.